

PROTOCOL ACTUACIONS CASTELLERES CIUTAT DE TARRAGONA

Redacció: Colla Castellers Xiquets de Tarragona, Colla Jove Xiquets de Tarragona, Xiquets del Serrallo, Castellers de Sant Pere i Sant Pau i Departament de Cultura de l'Ajuntament de Tarragona

Tarragona, 8 de maig de 2015

1. Introducció.

Aquest protocol neix de la necessitat d'establir uns paràmetres de funcionament a les diades castelleres de la ciutat de Tarragona. Per tal d'agilitzar, clarificar i modernitzar tots els aspectes que embolcallen les diades i que poden fer-les més àgils.

S'agafa com a base l'existent, aprovat el 2005 després d'una reunió dels quatre caps de colla tarragonins. El protocol marcaria el funcionament de les següents diades i ha de ser acceptat i pactat per les quatre colles de la ciutat: Colla Castellers Xiquets de Tarragona, Colla Jove Xiquets de Tarragona, Colla Xiquets del Serrallo i Colla Castellera de Sant Pere i Sant Pau.

- Diada de Sant Jordi
- Diada de Sant Joan
- Diada de Sant Magí
- Diada Nacional de Catalunya
- Diada de Santa Tecla
- Diada de la Mercè

Per extensió també s'aplicarà a la Diada de Santa Tecla - primer diumenge de Festes, fent partícip d'aquest protocol a les colles convidades en aquesta diada.

Tanmateix es recomana que, per coherència amb el model casteller de la ciutat, en les diades i actuacions organitzades per les colles locals, se segueixi el sistema de rondes tarragoní així com les consideracions generals que es derivin d'aquest protocol.

L'organitzador, en tots els casos és l'Ajuntament, i aquest destinarà un tècnic responsable en cadascuna de les diades que serà l'interlocutor entre les colles i els diferents serveis.

2. Horaris i espais

S'estableixen els següents horaris i espais d'actuació:

- Diada de Sant Jordi, 20.00 h Rambla Nova
- Diada de Sant Joan, 19.30 h Plaça de la Font
- Diada de Sant Magí, 12.00 h Plaça de les Cols
- Diada Nacional de Catalunya, 12.00 h Pla de la Seu
- Diada de Santa Tecla – primer diumenge. Es farà el diumenge anterior més proper a Santa Tecla sempre i quan hi hagi un marge de 3 dies amb el 23 de setembre, a les 12.00 h a la Plaça de la Font
- Diada de Santa Tecla, 13.00 h Plaça de la Font
- Diada de la Mercè, 13.00 h Plaça de les Cols

3. Generalitats

3.1. Sorteig

L'ordre d'actuació, a excepció de la Diada de Sant Jordi i de la Mercè, es decidirà per sorteig. Aquest haurà d'estar establert abans de la diada deixant al criteri de les colles el dia i lloc on fer-lo. La diada de Sant Jordi es fa a l'antiga (actuacions simultànies) mentre que l'ordre

d'actuació de la Mercè respon a criteris d'antiguitat de les colles, actuant en primera posició la més antiga i en darrera, la més nova.

Per a les actuacions de Santa Tecla es farà un acte emmarcat en les festes on es sortejaran les dues actuacions. Aquest acte tindrà lloc en divendres al voltant de les 19 h i caldrà comptar amb la presència dels caps de colla de les quatre colles locals i de les dues convidades.

3.2. Entrada a plaça

Les diades castelleres comencen amb la concentració de les colles i l'entrada a plaça. És un moment molt important de l'actuació tenint en compte el seu caire simbòlic d'introducció al ritual. Cal considerar l'entrada a plaça com el pas previ a una gran diada i dotar-la de la infraestructura necessària, tant per part dels organitzadors com de les colles, per garantir un bon funcionament i una bona imatge. Per assegurar la puntualitat en l'inici de l'actuació, així com l'espai adient per als castellers, cal calcular amb antelació el temps necessari per a l'entrada de les colles.

Caldrà entrar amb el *Toc d'entrada a plaça* obrint el grup els grallers i timbalers de la colla, seguits de la canalla acompanyada dels dirigents i darrere el gruix de la colla. Caldrà que tots els castellers i castelleres vagin degudament enfaixats (l'organitzador facilitarà els espais per a la canalla amb suficient antelació per tal que es pugui deixar el material necessari)

Es marcarà que les colles castelleres hauran d'estar a plaça un quart d'hora abans de l'actuació per tant l'entrada a plaça serà mitja hora abans seguint el següents horaris i ordres:

Sant Jordi – entrada a plaça a les 19.30 h

(ordre d'entrada a plaça: pel carrer Sant Agustí: Xiquets del Serrallo, Xiquets de Tarragona, Colla Jove Xiquets de Tarragona i Castellers de Sant Pere i Sant Pau)

Sant Joan – entrada a plaça a les 19.00 h

(ordre d'entrada a plaça: per la plaça de la Font: Xiquets de Tarragona, Colla Jove Xiquets de Tarragona, Xiquets del Serrallo i Castellers de Sant Pere i Sant Pau)

Sant Magí – entrada a plaça a les 11.30 h

(ordre d'entrada a plaça: dependrà del sorteig i el marcarà l'organitzador i haurà d'estar establert com a molt tard el dia abans de l'actuació)

Diada Nacional – entrada a plaça a les 11.30 h

(ordre d'entrada a plaça: per carrer de les Coques, Xiquets del Serrallo, Castellers de Sant Pere i Sant Pau, Xiquets de Tarragona i Colla Jove)

Santa Tecla – entrada a plaça a les 12.30 h

(ordre d'entrada a plaça: En cap cas la primera colla en actuar podrà ser la última en entrar, en aquest sentit l'entrada a plaça vindrà determinada pel sorteig. Necessàriament,

entrarà primera una de les colles que tenen la seva posició més propera a l'Ajuntament (Xiquets de Tarragona o Colla Jove), i la seguirà la que es situa al seu darrere.

La Mercè – entrada a plaça a les 12.30 h

(ordre d'entrada a plaça: Colla Jove – per carrer Major, Xiquets del Serrallo – per carrer Merceria, Sant Pere i Sant Pau – per carrer Major i Colla Castellers Xiquets de Tarragona – per carrer Merceria

3.3. Sistema de rondes

Ateses les característiques de la tarragonina Plaça de les Cols i de la complexitat de realitzar castells en aquesta plaça es va acordar, l'any 2000, canviar el sistema de rondes per tal d'agilitzar la diada i fer-la més entenedora per al públic. Es va aplicar el que a la llarga s'ha acabat coneixent com el "sistema de rondes a la tarragonina". La dinàmica és la següent: cada colla intervé per torn rotatiu decidit prèviament per sorteig. La diada consta de tres rondes; la colla que no completi les tres construccions pot disposar de fins a dues tandes més, mantenint sempre l'ordre sortejat. Aquest sistema busca que hi hagi el menys temps possible entre castell i castell i evita generar dubtes entre el públic sobre quina serà la següent colla en actuar, en definitiva, defineix i estructura l'ordre. Tanmateix, no perjudica a la colla que no cau, ja que en tot moment queda clar quin és l'ordre d'actuació.

Així doncs, el desenvolupament de les diades, exceptuant les de Sant Jordi i la Mercè, serà el "sistema de rondes a la tarragonina" amb la següent dinàmica: cada colla intervé per torn rotatiu, decidit prèviament per sorteig. La diada consta de tres rondes; la colla que no completi les tres construccions pot disposar de fins a dues tandes més, mantenint sempre l'ordre sortejat.

Per Sant Jordi s'actuarà a l'antiga, en aquest sentit les colles tenen 45 minuts per realitzar les 3 rondes, a les 20.45 en punt s'enlairaran els pilars de comiat.

L'actuació de Sant Magí té la variant en aquest sistema de rondes que en el cas que una colla no hagi assolit els 3 castells només podrà fer ús de la cinquena ronda sempre que intenti un castell superior al de menys nivell assolit.

Per la Mercè, es realitzaran dues rondes sense repetició. Tot seguit el pilar caminant per ordre d'antiguitat de la colla que pujarà i baixarà els esglaons del Pla de la Seu, carrer Major, Baixada Misericòrdia, Plaça de la Font i Ajuntament. En cas de caiguda o de desmuntar-se el pilar no es podrà tornar a enlairar i la totalitat de la colla haurà d'arribar a l'Ajuntament i s'haurà de pujar l'enxaneta al balcó.

3.4. Muntatge pinyes i inici castell

La colla encarregada d'obrir diada caldrà que comenci a muntar la pinya de tal manera que a l'hora en punt se sentin les gralles del castell. A partir d'aquell moment, la següent colla a actuar ha de tenir la pinya muntada (sense tancar) mentre s'executa l'anterior, estant els components de la pinya en la seva posició. En aquest sentit, i seguint amb la dinàmica ja

encetada fa anys d'agilitzar les diades, caldrà que el segon del castell comenci a pujar, tot just finalitzi el toc de castell anterior.

Si es considera convenient, l'organitzador podrà convocar una reunió amb els caps de colla i els caps de pinxes de les agrupacions (o qui es consideri oportú) per incidir en aquest tema.

Per Sant Magí i la Mercè les colles es desplaçaran amb la màxima celeritat en la transició d'entrada i sortida de cada colla a l'espai d'actuació.

3.5. Pilars

Els pilars tanquen l'exhibició i s'executen de major a menor segons el nivell de cada espatat i seguint l'ordre d'actuació. Si la colla que ha d'obrir la tanda de pilars amb un espatat superior al de 5, ha estat la darrera en actuar, podrà demanar passar ronda.

En les actuacions a la Plaça de la Font, les colles que vulguin tirar un pilar superior al de 5 poden decidir si fer-ho al seu espai o bé, a la zona més propera a la façana de l'Ajuntament. En cas que alguna colla decideixi moure's les altres li hauran de facilitar la maniobra.

L'actuació finalitzarà amb els pilars simultanis de totes les colles independentment que hagin realitzat un pilar superior al de 5. En la diada de Sant Jordi i la Diada Nacional, en almenys un pilar, s'haurà de desplegar una senyera. En la diada de Santa Tecla es farà el pilar al balcó de l'Ajuntament, pujant l'enxaneta al balcó i seguint l'ordre d'actuació.

4. Espais canalla

Per a la canalla de les colles es recomana disposar d'un espai aïllat però amb accés directe. Cal que estiguin equipats amb taules i cadires i hauran d'estar disponibles 30 minuts abans de l'actuació. Sempre que sigui possible, i en cas que a l'actuació hi hagi més d'una colla, es procurarà tenir espais diferenciats per cadascuna d'elles.

Per a les diades a Tarragona, l'Ajuntament habilitarà el Palau Municipal per a les que es desenvolupin a la Plaça de la Font i l'Antic Ajuntament per a les que es desenvolupin a la Plaça de les Cols.

5. Dispositiu sanitari

És important i completament necessari comptar amb un bon dispositiu sanitari a l'hora d'evitar aturades de l'actuació. L'organitzador ha de garantir que en tot moment de l'actuació, independentment de les evacuacions, es disposi de dos vehicles sanitaris (un d'ells medicalitzat). Tanmateix, caldrà valorar la possibilitat d'habilitar algun espai a mode d'hospital de campanya per facilitar l'atenció a pacients que no necessitin d'evacuació. Es recomana la coordinació prèvia amb els dispositius sanitaris per tal de concretar els sistemes d'evacuació en cas de caiguda, els camins alternatius així com l'accés als vehicles mèdics.

A Tarragona el dispositiu sanitari que s'aplica ha estat elaborat, estudiat i provat amb la Xarxa Sanitària Santa Tecla, la Creu Roja i les quatre colles locals. En aquest sentit s'ha acordat el següent:

Sant Jordi: 1 SVA, 1 SVB

Sant Joan, Diada Nacional i la Mercè: 1 SVA, 1 SVB i un hospital de campanya (en conveni amb Creu Roja), o carpa, o adequació d'algun espai proper.

Sant Magí, Santa Tecla – primer diumenge i Santa Tecla:

1 metge coordinador del dispositiu sanitari (en conveni amb Xarxa Social Santa Tecla, el seu cap de medicina esportiva o en qui derivi)

1 SVA (1 UCI mòbil completa i 1 metge/essa i 1 graduat/da en infermeria i 1 tècnic/a en transport sanitari, en conveni amb Creu Roja)

1 SVI (1 UCI mòbil i 1 graduat/da en infermeria i 1 tècnic/a en transport sanitari, en conveni amb Creu Roja)

1 hospital de campanya (en conveni amb Creu Roja)

A l'Hospital Santa Tecla, reforç de la dotació (en conveni amb Xarxa Social Santa Tecla)

En les actuacions les colles hauran de designar un responsable sanitari que estarà en contacte via walkie amb l'organització i el sistema mèdic. En totes les diades es quedarà trenta minuts abans amb els responsables mèdics per a l'entrega del walkie i realitzar una reunió de coordinació amb els responsables mèdics. Caldrà seguir les següents recomanacions:

- Les colles hauran de designar un responsable sanitari per a totes les actuacions. Caldrà que passin nom, cognoms i telèfon mòbil del responsable i un substitut/a. Aquesta persona serà la que estarà en contacte via walkie amb el coordinador mèdic a les diades de Sant Magí, primer diumenge i Santa Tecla, i via telèfon a la resta de diades.
- El responsable sanitari de les colles disposarà d'una acreditació, que si bé no és necessari que la porti penjant, sí que caldrà que sigui visible per tal d'accedir als espais reservats.
- El responsable sanitari serà l'únic que tindrà contacte amb el dispositiu mèdic i serà l'encarregat d'informar al cap de colla del que es derivi de l'actuació de l'equip mèdic.
- En cas de necessitar el dispositiu mèdic a la plaça, aquest només intervindrà en el cas que ho demani el responsable sanitari.
- Per un bon funcionament del dispositiu és important remarcar als castellers i castelleres que, en cas de necessitar-lo cal que ho demani el responsable sanitari. Si tot i així, volen/poden anar pel seu propi peu cal que utilitzin els espais d'evacuació (especial cura a la diada de Sant Magí)
- Tot i que el dispositiu que s'instal·larà a les diades està molt per sobre del que és necessari cal que optimitzem els recursos per dues qüestions:
  - o En cas de caiguda no és bo donar sensació d'alarma
  - o Per la bona imatge de la diada castellera

Si per raons de seguretat o en cas de caiguda d'algun castell, s'hagués d'aturar l'actuació, serà l'organitzador, coordinat amb les colles, qui ho determini.

6. En cas de pluja

En cas de pluja, en cap cas es suspendrà l'actuació amb antelació. Si plou en el moment marcat com a inici els dirigents de les colles i l'organització podran acordar una pròrroga de 30 minuts, passada aquesta pròrroga es tornarà a valorar. En cas que segueixi plovent, si els horaris i les característiques de la festa ho permeten, es podrà acordar una pròrroga de 30 minuts més, un cop finalitzada aquesta, i sempre consensuat amb les colles es podrà modificar el sistema de rondes.

En cas de pluja un cop iniciada qualsevol de les diades, aquesta no es podrà repetir.

En tots els casos la decisió haurà de ser consensuada entre les colles actuants i l'Ajuntament o organitzador.

7. Altres actuacions

7.1. Salutació a l'arribada de l'aigua: el dia 18 d'agost a les 19.30 h les colles castelleres fan la salutació a l'aigua de la Brufaganya al carrer de Sant Llorenç, davant de l'església de Lestonnac. Es col·locaran d'esquerra a dreta des de la Catedral i per ordre d'antiguitat.

7.2. Professó de Sant Magí i Pilar Caminant al Portal del Carro. Tal com estableix el Protocol del Seguici Popular de la Ciutat de Tarragona les colles castelleres participen a la professó de Sant Magí el dia 19 d'agost a les 19 h. Al finalitzar la professó i a la plaça de la Pagesia les colles fan la salutació a la imatge del Sant, davant de l'església de Sant Llorenç, de dreta a esquerra per ordre d'antiguitat. Un cop saludat al Sant les colles, també per ordre d'antiguitat fan el pilar caminant al Portal del Carro (quan s'arriba a dalt és important que el gruix de la colla surti pel carrer de l'Escorxador per facilitar la pujada de la següent colla). En cas de caiguda o de desmuntar-se el pilar no es pot tornar a enlairar.

Durant la professó les colles castelleres podran enlairar pilars sempre i quan no entorpeixin en excés el ritme de la professó.

7. 3. Pilar a l'ofrena de Rafael de Casanova. El dia 11 de setembre a les 10.00 h les colles castelleres participen a l'ofrena al monument en honor a Rafael Casanova enlairant un pilar de manera simultània.

Mirant el monument i d'esquerra a dreta: Colla Jove Xiquets de Tarragona, Colla Castellera de Sant Pere i Sant Pau, Colla de Castellers Xiquets de Tarragona i Colla Xiquets del Serrallo.

7.4. Pilar de salutació a la bandera de la ciutat. El 23 de setembre a les 09.45 h aproximadament les colles castellers fan un pilar de salutació a la Bandera de la Ciutat. Aquestes han d'estar preparades amb suficient antelació per si la pujada d'ofici anés més ràpid. La situació de les colles és, mirant a la Catedral Xiquets del Serrallo, Castellers de Sant Pere i Sant Pau, Xiquets de Tarragona i a l'altra banda de la porta Jove de Tarragona

7.5. Professó de Santa Tecla i pilar de salutació al braç. Tal com estableix el Protocol del Seguici Popular de la Ciutat de Tarragona les colles castelleres participen a la professó de Santa Tecla el dia 23 de setembre a les 18.15 h, aquesta finalitza amb l'entrada del Braç de Santa Tecla a la Catedral on les colles castellers, juntament amb el Seguici Popular fan una salutació. La situació és la mateixa que en la salutació a la bandera.

Per al bon funcionament de l'entrada, un cop s'arribi al final del carrer Nou del Patriarca el gruix de la colla es desviarà per Pare Iglésias i tan sols accediran al Pla de la Seu les persones necessàries per a la realització del pilar o pilars.

Durant la professó les colles castelleres podran enlairar pilars sempre i quan no entorpeixin en excés el ritme de la professó.